

Til
Barne- og likestillingsdepartementet
Pb. 8036, Dep
0030 OSLO

30.12.2009, Oslo
Ref: 6.4.20/NOU200914/BK
Deres ref: 200902447-/ELR

Høringsuttalelse NOU 2009: 14 Et helhetlig diskrimineringsvern

Unge funksjonshemmede avgir med dette vår høringsuttalelse på NOU 2009: 14 Et helhetlig diskrimineringsvern.

Unge funksjonshemmede representerer 31 organisasjoner og strukturer av, med og for ungdom med funksjonsnedsettelse og kronisk sykdom. Vårt formål er samfunnsmessig likestilling og deltagelse for våre grupper.

Unge funksjonshemmede støtter arbeidet med å samle diskrimineringsvernet. Det er vårt håp at det vil styrke feltet og arbeidet i retning et samfunn som er tilgjengelig og inkluderende for alle. Vi vil i uttalelsen kommentere selve lovforslaget på kapittelnivå samt redegjøre for vårt syn på forslaget om grunnlovsfesting av diskrimineringsvernet.

De mest sentrale elementene i vår uttalelse er følgende

- Unge funksjonshemmede støtter en grunnlovsfesting av diskrimineringsvernet, vi vil også understreke at den viktige åpningen for formålstro positiv særbehandling ikke må hindres av grunnlovsfestet diskrimineringsvern.
- Rapporteringsplikten må opprettholdes, aktivitetsplikt alene gir for svakt vern og er en svekkelse av dagens diskrimineringsvern
- En må besørge gjennomgående bestemmelser i forhold til straffebudene i kapittel 7 og i forhold til læremiddelbestemmelsen i kapittel 2.

På vegne av Unge funksjonshemmede

Bjarne Kristoffersen
Rådgiver

1. Innledning

Unge funksjonshemmede støtter arbeidet med en samlet diskrimineringslovgivning. Effektivt diskrimineringsvern fordrer allmenn kjennskap til rettigheter og juridiske muligheter til å hindre at diskriminering finner sted. Muligheten til å styrke rettighetsarbeidet vil få ny giv med en samlet lovgivning. For at rettigheter skal ha reell verdi må de være kjente og anvendbare, utvalgets arbeid legger, i stor grad, godt grunnlag for dette.

Den politiske utviklingen i retning sterkere vern for individet med klagemuligheter og strukturer for å håndtere dette er, etter Unge funksjonshemmedes syn, et viktig supplement til politiske interessegrupperings arbeid for kollektive rettigheter.

Det er helt avgjørende at det endelige lovforslaget inntar rapporteringsplikt i lovteksten. Mangelen på dette er den klareste svakheten i utvalgets forslag. Rapporteringsplikten er et avgjørende instrument for å sikre reell mulighet til å veilede, kontrollere og sanksjonere diskriminering.

I den videre uttalelsen går vi først gjennom forslaget om grunnlovsfestet diskrimineringsvern før vi på kapittelnivå gjennomgår utvalgets forslag ny lov.

2. Grunnlovsfesting

Unge funksjonshemmede vil ikke uttrykke klar preferanse for enkeltforslag. Det er imidlertid klart at forslaget eventuelt ender med å fremme må ha noen grunnleggende egenskaper for å sikre et best mulig vern:

- I. En grunnlovsbestemmelse bør gjelde på alle samfunnets områder, med unntak av den direkte private sfæren.
- II. En grunnlovsbestemmelse må verne om muligheten til positiv særbehandling som har til formål å fremme likestillingsarbeidet.
- III. En grunnlovsbestemmelse bør ta hensyn til at det kan tilkomme nye grupper. Det er naturlig at en besørger åpning både for utvidelse med basis i rettspraksis og ved politisk vedtatte endringer i særlovgivningen. Unge funksjonshemmede understreker at det er viktig med aktiv innlemming av nye grupper i lovgivningen videre.

3. Utvalgets lovforslag

Kapittel 1: Forbud mot diskriminering

Unge funksjonshemmede støtter utvalgets flertall i spørsmålet om formålsparagrafens utforming.

Det er likevel grunn til å påpeke at lovforslagets utforming tilsier et sterkere vern for de grupper som er innlemmet i listen. Det er på det rene at mindretallets innvending er viktig. Det politiske ansvaret må være klart. Det er en risiko for uklarheter og, som nevnt, svakere rettsvern for grupper tilhørende i sekkeposten enn for grupper som er inkludert i listen, særlig med tanke på forhåndstiltak som skal hindre diskriminering.

For å hensynta mindretallets bekymring er det viktig at lovgivende myndighet har et aktivt forhold til formålsparagrafen: nye grupper bør innrømmes inkludering i bestemmelsen utenfor sekkekategoriene så snart dette er aktuelt. En lovproposisjon bør klargjøre dette ansvaret og intensjonen om aktiv utvikling.

Kapittel 2: Aktive tiltak for å fremme likestilling

Lovforslagets § 17 inneholder en bestemmelse som er hentet fra Lov om likestilling mellom kjønnene. Unge funksjonshemmede er overrasket over at denne ikke tenkes utvidet til å gjelde flere, eller alle, diskrimineringsgrunnlag.

Kapittel 3: Universell utforming og individuell tilrettelegging

Unge funksjonshemmede støtter intensjonene som ligger i utvalgets forslag.

Kapittel 4: Særlige regler om ansettelsesforhold

Paragraf 26 om aktivitetsplikt ikke er dekkende i forhold til dagens regelverk. Utvalgets mandat var meget tydelig på at endelig forslag ikke skal svekke diskrimineringsvernet. Forslaget ivaretar ikke rapporteringsplikten og må dermed sies å være en svekkelse av kontrollarbeidet. En funksjonell rapporteringsplikt er en forutsetning for et effektivt overvåknings- og kontrollarbeid.

Unge funksjonshemmede viser til Diskriminerings- og tilgjengelighetslovens § 3, Diskrimineringslovens § 3a og Likestillingslovens § 1a og ber om at prinsippene ved den rapporteringsplikten som ligger der ivaretas.

Kapittel 5: Bevisbyrde, oppreisning og erstatning

Unge funksjonshemmede ønsker ikke å kommentere dette kapitlet.

Kapittel 6: Håndhevingsorganene: Ombudet, nemnda med mer

Unge funksjonshemmede ønsker ikke å kommentere dette kapitlet, men ber om at det i det videre arbeidet med endelig lovforslag tas hensyn til at gruppene som skal benytte vernet en felles diskrimineringslov ofte ikke besitter de ressurser som kreves for å håndtere ordinære rettslige prosesser.

Kapittel 7: Straff

Unge funksjonshemmede støtter utvalgets forslag, men vil uttrykke overraskelse over at § 52 er begrenset til å være tilsvarende bestemmelsen i Diskrimineringslovens § 15. Unge funksjonshemmede mener at flere grupper må inkluderes i et slikt vern mot særlig grove tilfeller og ber om at dette hensyntas inn mot endelig lovforslag.

Avslutning

Unge funksjonshemmede ber om at våre innspill tas med i arbeidet videre og ønsker lykke til med lovarbeidet.